

РОБОТА ВЧЕНОЇ РАДИ ІНСТИТУТУ РИБНОГО ГОСПОДАРСТВА НААН УКРАЇНИ

О.О. Олексієнко

Інститут рибного господарства НААН України, м. Київ

В статті освітлена робота вченої ради ІРГ НААНУ, а також дані з підготовки наукових кадрів Інституту, педагогічної діяльності науковців, тематики наукових досліджень.

З часу заснування Інституту рибного господарства при ньому була створена і вчена рада для розгляду основних питань наукової діяльності Інституту, а саме: напрямів наукових робіт, планів досліджень, дослідно-конструкторських і проектних робіт, структури організації, наукових звітів, дисертацій, наукових праць, монографій, навчальних посібників, які готуються до друку, обрання на посади завідувачів відділами, лабораторіями та секторами, головних, провідних, старших, наукових і молодших наукових співробітників, подання для присвоєння звань старшого наукового співробітника, професора тощо. Вона існує при дирекції Інституту на правах дорадчого органу.

Учена рада Інституту рибного господарства налічує 21 чол. До її складу входять співробітники Інституту: завідувачі основних відділів, лабораторій, секторів, провідні наукові співробітники і спеціалісти, а також співробітники Національної академії аграрних наук України та Держкомітету рибного господарства України. Головою вченої ради є директор Інституту, заступником голови — заступник директора Інституту з наукової роботи, вченим секретарем — учений секретар Інституту.

Склад вченої ради затверджується наказом Академії строком на 3 роки.

У своїй діяльності вона керується Положенням про вчену раду.

Протягом року проводиться 8–10 засідань, на яких розглядаються питання, що стосувалися наукової та практичної діяльності Інституту: обговорення та затвердження планів науково-дослідних робіт та робочих програм виконавців наукових досліджень за програмою “Рибництво” — “Наукове забезпечення розвитку аквакультури та підвищення ефективності

використання водних біоресурсів внутрішніх водойм України”, “Тематичним планом науково-дослідних і дослідно-конструкторських розробок” (Державний комітет рибного господарства України) завданнями Наукових центрів провідних інститутів НААН України, рибогосподарських та інших організацій; обґрунтувань та планів дисертаційних робіт аспірантів та здобувачів, призначення їм наукових керівників; хід виконання завдань за планами науково-дослідних робіт, звітів про наукові дослідження співробітників Інституту, їх методичний рівень та якість наукової продукції, звітів аспірантів та наукових керівників про виконання планів підготовки дисертаційних робіт, тощо.

Особлива увага в роботі вченої ради приділяється звітам про виконання науково-дослідних робіт, їх методичному рівню, якості наукової продукції.

Виконання рішень вченої ради перебуває під постійним контролем.

У Львівській дослідній станції Інституту працює науково-технічна рада, на якій розглядаються питання наукової та виробничої діяльності.

Від свого початку і до сьогодні в різні роки вченими секретарями вченої ради Інституту рибного господарства були:

Таран Матвій Костянтинівич, канд. біол. наук, 1930–1941 рр.

Короткевич Григорій Григорович, канд. біол. наук, 1941 р.

Присяний Володимир Степанович, 1944–1952 рр.

Белова Клавдія Андріївна, 1952–1958 рр.

Короткий Йосип Ілліч, канд. біол. наук, 1958–1970 рр.

Самолов Михайло Дмитрович, канд. біол. наук, 1970–1985 рр.

Андрющенко Антоніна Іванівна, канд. біол. наук, 1985–1990 рр.

Лаврентьева Людмила Олегівна, 1990–1992 рр.

Борбат Микола Олексійович, канд. біол. наук, 1992–1993 рр.

Олексієнко Олександр Олександрович, канд. с.-г. наук з 1994 р. і донині.

При Інституті також функціонує спеціалізована вчена рада, якій надано право приймати для розгляду та проводити захист докторських та кандидатських дисертацій за спеціальностями:

06.02.03 — рибництво (сільськогосподарські науки);

03.00.10 — іхтіологія (біологічні науки).

Спеціалізована вчена рада затверджується наказом ВАК України на 3 роки. До складу ради входить 14 докторів сільськогосподарських та біологічних наук.

Наказом директора в Інституті створена проблемно-методична рада (ПМР), яка є дорадчим органом ученої ради Інституту з питань оцінки методичного рівня наукових програм, нормативно-технологічних документів (НТД), біологічних обґрунтувань, іхтіологічних та рибницьких методик, які готують наукові підрозділи Інституту.

Склад ради формується із провідних учених і спеціалістів різного профілю в кількості 19–23 чоловіки.

ПМР працює за “Положенням про проблемну методичну раду ІРГ УААН”, затвердженим 15 квітня 2002 р.

Щороку розглядаються робочі програми згідно з затвердженим тематичним планом Інституту, які впливають із завдань Національної академії аграрних наук України, Держкомітету рибного господарства України, окремих угод з рибогосподарськими організаціями.

Перед розглядом окремих питань розробляються рецензії як членами методичної ради, так і окремими спеціалістами.

Усі питання, які розглядаються на методичній раді, доповідають вченій раді.

Підготовка наукових кадрів в Інституті рибного господарства НААН України здійснюється через аспірантуру. Навчання аспірантів відповідно до перереєстрації аспірантури Інституту Міністерством освіти і науки України (протокол від

28.02.03 № 112) здійснюється за такими спеціальностями: 03.00.10 — іхтіологія; 06.02.03 — рибництво; 06.02.01 — розведення та селекція тварин.

Щороку в Інституті навчається 17–20 аспірантів. Обсяги набору аспірантів складають 4–5 чоловік у рік, з них — до 50% з відривом від виробництва. Підготовка аспірантів як з відривом від виробництва, так і без відриву проводиться в основному для власних потреб.

Наукове керівництво аспірантами здійснюють доктори та кандидати наук. Наукові керівники ведуть постійний контроль за виконанням плану аспірантської підготовки, польових та лабораторних робіт, роботою аспірантів над літературою. Аспіранти звітують на засіданнях відділів та вченої ради Інституту, атестуються на наступний рік навчання. Наукові керівники звітують на засіданнях ученої ради про хід підготовки аспірантів.

Аспіранти Інституту мають змогу, для виконання наукової роботи користуватися приладами, обладнанням, електронно-обчислювальною технікою, реактивами тощо, що є у наявності відділів і лабораторій, вони забезпечуються матеріально-технічною базою у дослідних господарствах Інституту, а також у рибних підприємствах Держкомітету рибного господарства України та об'єднання “Укррибгосп”.

Дисертації аспірантів відповідають напрямкам діяльності Інституту і спрямовані на розширення асортименту культивованих видів риб, збільшення обсягів виробництва високоякісної екологічно безпечної рибної продукції та раціональне використання біоресурсів внутрішніх водойм України.

Педагогічна діяльність провідних наукових співробітників Інституту рибного господарства спрямована на забезпечення рибогосподарської галузі фахівцями-рибниками з вищою освітою (напрямок підготовки 8.130.30 — водні біоресурси). Щороку на базі Інституту проводиться підготовка не менше 10 дипломних робіт бакалаврів, спеціалістів та магістрів. Науковці Інституту здійснюють за сумісництвом викладання лекцій студентам на кафедрах аквакультури, іхтіології, гідробіології Національного університету біо-

ресурсів і природокористування України, Білоцерківського національного аграрного університету, Дніпропетровського та Львівського національних університетів, Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій. Студенти цих навчальних закладів проходять виробничу та переддипломну практику на базі наукових та виробничих підрозділів Інституту.

Тематика наукових досліджень. Інститутом рибного господарства НААН України наукові дослідження виконуються за програмою “Рибництво” — “Наукове забезпечення розвитку аквакультури та підвищення ефективності використання водних біоресурсів внутрішніх водойм України”. Разом з тим Інститут рибного господарства спільно з інститутами розведення і генетики тварин та біології тварин НААНУ розробляють завдання, які є складовими частинами НТП НААН України, що виконуються відповідними Науково-технічними центрами НААН України.

Крім того, Інститут виконує ряд завдань за “Тематичним планом науководослідних і дослідно-конструкторських розробок Держкомрибгоспу України”.

Ряд завдань Інститут виконує за угодами з рибогосподарськими та іншими установами.

Інститут здійснює наукове забезпечення рибогосподарської галузі України з двох основних напрямів, пов'язаних з розробленням науково обґрунтованої системи ведення аквакультури у внутрішніх прісноводних і солонуватоводних водоймах та методів сталого розвитку і раціонального використання біоресурсів водосховищ дніпровського каскаду.

Тематика наукових досліджень Інституту рибного господарства є актуальною

відповідно до потреб рибогосподарської галузі і відповідає основному напрямку діяльності Інституту — розробленню методів ведення рибного господарства на внутрішніх прісноводних та солонуватоводних водоймах України.

На перспективу пошукові дослідження ведуться за пріоритетними для рибогосподарської галузі напрямами, пов'язаними з розробленням теоретичних основ ведення аквакультури у прісноводних і солонуватоводних водоймах України на основі: вивчення їх біопродукційного потенціалу; новітніх біотехнологій, спрямованих на одержання селекційного матеріалу з господарсько-цінними ознаками; методики збереження на поліпшення генофонду цінних об'єктів рибництва, рідкісних та зникаючих видів риб; екологічно та економічно доцільних методів поліпшення стану біоценозів внутрішніх водойм, а також ранньої діагностики, профілактики та боротьби з хворобами риб на молекулярно-генетичному рівні; методів забезпечення сталого використання біоресурсів та збереження біорізноманіття басейну Дніпра; нових економічних моделей господарювання у рибних господарствах різних форм власності.

Дослідні господарства Інституту є основною експериментальною базою установи та місцем виробничої перевірки результатів наукових експериментів з питань генетики та селекції риб, підвищення ефективності аквакультури, профілактики та боротьби з хворобами риб, відпрацювання заходів поліпшення екологічного стану ставів, випробовування нових рецептів рибних комбікормів та методів стимулювання інтенсивності перебігу біопродукційних процесів в екосистемах водойм тощо.

РАБОТА УЧЕНОГО СОВЕТА ИНСТИТУТА РЫБНОГО ХОЗЯЙСТВА НААНУ

А.А. Алексеенко

В статье освещена работа ученого совета ИРХ НААНУ, а также данные по подготовке научных кадров Института, педагогической деятельности научных работников, тематике научных исследований.

WORK OF INSTITUTE OF FISHERIES NAAS ACADEMIC SENATE

O. Oleksiyenko

In the article the work of the Academic Senate IF NAASU is expounded, and also data on the scientific personnel training of Institute, pedagogical activity of research workers, the subject of scientific researches.